

Nieuwsflitsen

Nieuwsflitsen is een periodieke uitgave van de heemkondekring 'Loon op 't Sandt' Verschijnt minimaal 6 keer per jaar
Correspondentieadres redactie: Castellanie 40, 5175 DD Loon op Zand
Emailadres: nieuwsflitsen@heemkondekringloonoptsandt.nl Jaargang 07. Nr. 05 1 september 2014

In dit nummer onder andere:

☐	Oroep aan alle leden en aanmeldstrook voor tentoonstelling	pag. 2
☐	Agrarisch erfgoed in Peel en Kempen	pag. 3
☐	Beschermde stads- en dorpsgezichten	pag. 3
☐	Dag van de Brabantse Volkscultuur	pag. 3
☐	Studiedag Driekoningenzingen	pag. 4
☐	Brabantse dialecten	pag. 4
☐	Nieuw hoofd Regionaal Archief Tilburg	pag. 4
☐	Jaarprogramma 2014, Schenkingen	pag. 5
☐	Sacramentskerk Tilburg, Cult. Hist. Waardenkaart Drunen	pag. 5

Heemkondekring 'Loon op 't Sandt' 35 jaar jong

Beste leden,

Onze heemkondekring Loon op 't Sandt bestaat dit jaar 35 jaar. Dit is een memorabele leeftijd en daarom organiseren wij een tentoonstelling, die gehouden wordt op 3, 4 en 5 oktober aanstaande in Het Witte Kasteel.

Het bestuur is erg enthousiast over de gastvrijheid van de stichting Het Witte Kasteel. Op dit moment werkt een grote club vrijwilligers hard aan een interne opknappbeurt, zodat we het kasteel weer op zijn mooist aan u kunnen tonen.

De heemkondekring wil graag laten zien wat zij de afgelopen 35 jaar voor de Loonse gemeenschap heeft betekend. Ook over het Witte Kasteel en haar bewoners is genoeg te vertellen. Op vrijdag 3 oktober verricht burgemeester Wim Luijendijk de opening. Dit gebeurt door het onthullen van een historische canon van de gemeente Loon op Zand. Op deze vrijdagmiddag worden alleen genodigden verwacht. Zaterdag 4 en zondag 5 oktober is het kasteel voor iedereen toegankelijk.

Tussen 10.00 uur en 17.00 uur zijn de poorten geopend. Wie een bezoek wil brengen aan de tentoonstelling van de heemkondekring en het kasteel van binnen wil zien, moet zich wel vooraf aanmelden. In verband met de veiligheid in en rond het kasteel en de parkeerdruk is het noodzakelijk dat de doorstroming van de bezoekers op voorhand goed geregeld is. Aanmelden kan vanaf 1 september op de website van de heemkondekring: www.heemkondekringloonoptsandt.nl Als u hier het afspraakformulier invult, krijgt u een beves-

tiging van uw aanmelding. Uitsluitend voor leden van onze kring is de toegang gratis en gaan de poorten van het kasteel al om 10.00 uur open. Wij vragen uw medewerking om niet op piektijden tussen 13.00 en 16.00 te komen. Exclusief voor u als lid is het kasteel al eerder geopend. Maakt u hier gebruik van!

Wie niet beschikt over een internetaansluiting kan het aanmeldingsformulier op bladzijde 2 invullen en opsturen.

Het kasteel is alleen op de begane grond toegankelijk voor rolstoelen.□

Nieuwsflitsen 2014

	verschijnt op	kopij inleveren t/m
Nr. 6	1 november	20 oktober
Nr. 1 (2015)	20 dec. 2014	10 december
Nr. 2	1 maart 2015	18 februari

Oproep aan alle leden

Beste leden,

In deze Nieuwsflitsen wordt u geïnformeerd over de tentoonstelling in Het Witte Kasteel. Wij zullen hier ongeveer 8 ruimtes vullen met expositiemateriaal.

Beveiliging

Ter beveiliging van dit expositiemateriaal en ter bescherming van het kasteel hebben wij een aantal vrijwilligers nodig die gedurende een dagdeel één van deze ruimtes wil bemannen als surveillant.

De tijden en dagen hebben wij als volgt ingedeeld:

zaterdag 4 oktober van 10.00 uur tot 13.30 uur
zaterdag 4 oktober van 13.30 uur tot 17.00 uur
zondag 5 oktober van 10.00 uur tot 13.30 uur
zondag 5 oktober van 13.30 uur tot 17.00 uur

Opbouwen en opruimen van de tentoonstelling

Op donderdag 2 oktober vindt een grote logistieke operatie plaats. Dan moet ons materiaal naar het kasteel worden gebracht en opgebouwd. Op maandag 6 oktober vindt dezelfde charge plaats maar dan in omgekeerde richting.

Voor deze werkzaamheden hebben wij ook **veel handjes en transportmiddelen nodig**.

Ook een groepje leden, dat een bijdrage levert aan het schoon achterlaten van het kasteel op maandag 6 oktober, is onontbeerlijk.

Middels dit bericht roepen wij onze leden op om een bijdrage te leveren aan al deze werkzaamheden.

Wij maken dan een mooie tentoonstelling in een schitterende omgeving met veel bezoekers en met uw hulp tot een groot succes. Onze heemkundekring staat dan de komende jaren weer goed op de kaart en dat zal ons zeker ook nieuwe leden opleveren.

Wij hopen op uw medewerking door een spontane mail te sturen naar onze secretaris: secretaris@heemkundekringloonoptsandt of door u telefonisch te melden op nummer: 06-44416825 waarin u aangeeft op welke dagen en tijden u beschikbaar wilt zijn.

Wij hopen op veel positieve reacties.

André van Rijswoud, voorzitter □

✂-----

Aanmelding voor bezoek aan tentoonstelling Heemkundekring Loon op 't Sandt

Naam: _____

Adres: _____ Huisnr. _____

Postcode: _____ Woonplaats: _____

Telefoon: _____ Aantal personen: _____

Meldt zich aan om de tentoonstelling te bezoeken op: (juiste tijd omcirkelen)

Zaterdag 4 oktober 2014

Tijd: **10.00** uur / 11.00 uur / 12.00 uur / 13.00 uur / 14.00 uur / 15.00 uur / **16.00** uur.

Zondag 5 oktober 2014

Tijd: **10.00** uur / 11.00 uur / 12.00 uur / 13.00 uur / 14.00 uur / 15.00 uur / **16.00** uur.

Opsturen naar: Tentoonstelling 35 jaar heemkundekring Loon op 't Sandt,
Willibrordusstraat 43, 5175 AM Loon op Zand.

Monumentennieuws uit onze omgeving

Weinig oog voor agrarisch erfgoed in de Peel en de Kempen

DE RIPS - Voor agrarisch erfgoed is weinig oog. Leegstaande boerderijen – het worden er steeds meer, doordat de kleine boeren het afleggen tegen de grote of omdat ze gewoon geen opvolging voor hun bedrijf hebben – staan te verkrotten of worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw.

Misschien heeft het te maken met de mentaliteit in de Peel en de Kempen. “Jarenlang draaide het bij de boeren enkel om groot, groter, grootst. En in Zuidoost-Brabant is dat eigenlijk nog steeds zo”, zegt bouwkundige Pedro Schamp uit De Rips.

Laissez-faire situaties

Hij heeft het over een ‘jaren tachtig-mentaliteit’. Het typische Brabantse aangeharkte platteland kent – net als de rest van Oost-Nederland – steeds meer Franse ‘laissez-faire situaties’ met heuse ruïnes.

Telde de provincie begin jaren negentig nog 30.000 historische boerderijen; in 2007 waren er nog maar 6500 van over. “Veel is in de puinbreker verdwenen of onherstelbaar verminkt. Brabant is Nederlands kampioen in het slopen van waardevolle boerderijen”, zegt Schamp, bestuurslid van Agrarisch Erfgoed Nederland en adviseur van Stichting de Brabantse Boerderij, die vorig jaar een themajaar wijdde aan de herbestemming van oude en waardevolle boerenerven.

Erfgoedstem 31 juli 2014

Bekende gezichten, gemengde gevoelens. 50 jaar stads- en dorpsgezichten

Al meer dan 50 jaar kan Nederland het historische karakter van gebieden beschermen door ze aan te wijzen als stads- en dorpsgezichten.

De bescherming betekent dat de gemeente in haar bestemmingsplannen rekening houdt met het karakter van het gebied. Daarmee hebben de gezichten model gestaan voor de huidige opvatting dat niet alleen het monument, maar ook zijn omgeving waard is om te behouden.

De publicatie *Bekende gezichten, gemengde gevoelens* laat het ontstaan en de veranderingen zien die sinds de invoering van het beschermde gezicht in 1961 zijn doorgevoerd. Het blijkt een boeiende en bewogen geschiedenis, vol lof maar ook kritiek, waarbij het functioneren van het beleidsmiddel regelmatig ter discussie stond.

Bekende gezichten, gemengde gevoelens gaat in op de veranderende opvatting dat het niet alleen gaat om de ‘schoonheid’ van gebieden, maar dat de ontwikkelingsgeschiedenis het karakter bepaalt.

De relatie met de stadsvernieuwing in de jaren zeventig en tachtig, toen veel historische gebieden er verloederd bij lagen, komt ook aan de orde. Dankzij een Deltaplan-achtige operatie zijn veel historische steden en dorpen in Nederland behouden gebleven.

Deze kennis is een basis voor toekomstig onderzoek en beleid voor de gebiedsgerichte erfgoedzorg in Nederland.

De publicatie *Bekende gezichten, gemengde gevoelens* is gratis te downloaden van de website: www.cultureelerfgoed.nl

4 juli 2014 Rijksdienst Cultureel Erfgoed

Dag van de Brabantse Volkscultuur

Deze wordt op zaterdag 1 november georganiseerd door het Samenwerkingsverband Volkscultuur (Leerstoel Cultuur in Brabant, Brabants Heem, Erfgoed Brabant, Historische Vereniging Brabant) i.s.m. Heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale.

Vorig jaar organiseerde het Samenwerkingsverband Volkscultuur een studiedag over het dagelijks leven in de Eerste Wereldoorlog.

Dit jaar is het thema: het dagelijks leven in de Tweede Wereldoorlog.

Er zijn lezingen door Joss Hopstaken (‘Dagelijks leven te Roosendaal in oorlogstijd’), Ad van den Oord (‘Zorgvolle tijden of culturele bevrijding’), Jan van Oudheusden (‘Gewone mensen in ongewone omstandigheden’) en Kees Ribbens (‘Oorlog in kaart’).

Er is ook een film ‘Bevrijding om nooit te vergeten’ van Joost Schrickx en Ludo Keeris.

Verder staat er op het programma een stadswandeling en een bezoek aan het klooster en de kapel Mariadal en aan de tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog in het Heemhuis van de heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale.

Toegangsprijs: Voor leden van de heemkundekringen van Brabants Heem (en hun partner) € 22,50 p.p., niet-leden € 27,50 p.p.

U dient zich van te voren aan te melden

Aanmelden kan tot 24 oktober door het sturen van een e-mail naar info@erfgoedbrabant.nl, met vermelding van naam of namen van deelnemers en of u lid bent van een heemkundekring en/of de HVB. U ontvangt ter bevestiging een factuur. Uw aanmelding wordt definitief als de deelnemersbijdrage is ontvangen.

Locatie: Klooster Mariadal, Vincentiusstraat 7, 4072 LM Roosendaal, niet ver van het station van Roosendaal. Daar is voldoende parkeergelegenheid. □

Studiedag Driekoningenzingen

Op 6 januari vieren we Driekoningen. Voor heel wat kinderen uit België en Nederland is dit feest de aanleiding om er samen op uit te trekken. Verkleed als de drie wijzen gaan ze van deur tot deur om bedelliedjes te zingen. De toehoorders stoppen de zangertjes daarna wat geld of snoepgoed toe. Maar was dat altijd zo en hoe is dat in andere streken van Europa?

De studiedag belicht dit bijzonder element uit ons immaterieel cultureel erfgoed. Het is een feest met een lange geschiedenis en is vaak afgebeeld op schilderijen van bekende zeventiende- en achttiende-eeuwse schilders. In de voormiddag wordt ingegaan op de geschiedenis en hoe de viering van Driekoningen zijn weg naar een groot publiek vindt. In het namiddagdeelte staat de praktijk centraal en focussen we op enkele inspirerende voorbeelden op het vlak van borgen.

Datum: 24 oktober 2014

Locatie: Raadzaal gemeentehuis Tilburg, Stadhuisplein 130, Tilburg.

Inschrijving

Vooraf inschrijven is noodzakelijk en kan tot 14 oktober door te mailen naar

www.immaterieelerfgoed@live.nl.

Deelnemen kost € 15,- (in de prijs is een broodjesmaaltijd en een receptie inbegrepen). Je inschrijving is pas definitief nadat we het inschrijvingsgeld hebben ontvangen. Betalen doe je door het verschuldigde bedrag over te maken op rekeningnummer NL29INGB0000810806 / BIC code INGBNL2A, op naam van de Stichting Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed te Utrecht. Als vermelding geef je 'studiedag Driekoningen' en naam deelnemers(s)' op.

Organisatie

De studiedag is een gezamenlijk initiatief van de Werkgroep Driekoningenzingen, LECA (Landelijk Expertisecentrum voor Cultuur van Alledag), VIE | Nederlands Centrum voor Volkscultuur en Immaterieel Erfgoed, Erfgoedcel k.ERF (Kempisch Erfgoed) in samenwerking met de Gemeente Tilburg.

Brabantse dialecten

Bij het begin van de zomer is er een nieuw blad verschenen voor iedereen die van het Brabants dialect houdt: boordevol publicaties over al het moois dat de Brabantse dialecten – in woord en muziek – u te bieden hebben. Het is een nieuw en uniek podium voor dit belangrijke culturele erfgoed: onze Brabantse taal. De titel lag dus voor de hand: *Brabants, kwartaalblad over Brabantse taal*.

U kunt kennismaken met dit nieuwe blad op deze website: www.issuu.com/brabantsmagazine. Een jaarabonnement kost slechts € 24,-. Daarvoor ontvangt u vier boeiende bladen in de maanden juni, oktober, december en maart. Bovendien krijgt

u de mogelijkheid om via de website van CuBra prachtige en authentieke audiobestanden te beluisteren.

U kunt zich abonneren door een e-mail te sturen naar brabantsdigitaal@gmail.com. Vermeld in uw bericht de volgende gegevens: uw naam (graag voorletters, achternaam en m / v), straatnaam en huisnummer, postcode en woonplaats.

Nieuw hoofd Regionaal Archief Tilburg

Regionaal Archief Tilburg verwelkomt op 1 september 2014 een nieuw hoofd. Gert-Jan de Graaf neemt vanaf die datum de leiding van dit moderne archief op zich. De Graaf komt daarmee de organisatie van de Stichting Mommerskwartier versterken. In deze stichting werken TextielMuseum, Stadsmuseum Tilburg en Regionaal Archief Tilburg nauw samen.

Gert-Jan de Graaf heeft als uitdagende taak om het archief voort te sturen in de ontwikkelingen van (digitale) dienstverlening, e-depot en beheer van de collectie. De Graaf is van huis uit historicus en jurist en heeft een warme belangstelling voor geschiedenis in al zijn facetten. Hij kan voortborduren op een ruime ervaring als manager van non-profit organisaties en is bij uitstek deskundig op het gebied van informatievoorziening.

De start van zijn baan bij het archief valt vrijwel geheel samen met de heropening van het gebouw aan de Kazernehof. Het interieur van het archief werd in de zomermaanden grondig aangepakt. De Graaf start dan ook in een gebouw met een eigentijdse look, passend bij de werkwijze en uitstraling van het archief.

Openingstijden De Kletterenhoef

De normale openingstijden (behalve in de maand september en op feestdagen) van onze werkruimte zijn:

- *Dinsdag: 9.00-12.00 uur;*
Bovendien op de eerste en derde dinsdag van de maand: 13.30-16.00 uur;
- *Woensdag: 13.30-16.00 uur;*
- *Donderdag: 13.30-16.00 uur. □*

Secretariaat heemkundekring:

**Theo Schroemges, Scorpius 7,
5175 XM Loon op Zand. Tel. 363030. Email:
secretaris@heemkundekringloonoptsandt.nl**

Jaarprogramma 2014

10 september	Ledenvergadering
13 september	Open Monumentendag. Thema: Op reis
21 september	Dag van Loon
3, 4 en 5 oktober	Jubileumtentoonstelling in het Witte Kasteel
8 oktober	Lezing door Birgit Mommers en Lauran Toorians over Museum van Loon in Amsterdam
11 oktober	Bus-excursie naar Museum van Loon in Amsterdam. (Inschrijving gesloten)
8 november	Presentatie Straet & Vaert 2014
13 november	Lezing in ServiceResidentie Molenwijk
10 december	Lezing door Peter Essers. Onderwerp: Belast Verleden □

Cultuurhistorische waardenkaart in Dongen

Op de website van onze collega's uit Dongen lezen wij het volgende:

Op 19 februari 2014 vond in Museum De Looierij het eerste Dongense Erfgoedcafé plaats. Er werd door diverse sprekers een toelichting gegeven bij de Cultuurhistorische Waardenkaart die op 20 februari 2014 door de Dongense gemeenteraad is vastgesteld. John Schellekens gaf namens de gemeente onder meer aan dat de nu gepresenteerde kaart een begin is. De kaart zal steeds verder worden ontwikkeld en interactiever gemaakt worden zodat de vele informatie en onderzoeken waarop de kaart is gebaseerd beter toegankelijk wordt.

De Cultuurhistorische Waardenkaart is een visueel overzicht, een samenvatting in een kaartbeeld, van archeologisch gevoelige percelen, van historische bouwkunst, historische stedenbouw en historisch

geografische elementen. Het gaat bijvoorbeeld over landschapstypes, wegen, waterlopen, paden en dijken maar ook over bebouwing, groenelementen en uitbreidingswijken. De kaart omvat de periode tot 1970. Er is dus ook aandacht aan de jongste geschiedenis gegeven, de tijd van de Wederopbouw. Tevens is er een waarde toegekend aan de verschillende elementen. Er zijn drie categorieën in waarde onderscheiden: zeer hoge waarde, hoge waarde en redelijk hoge waarde. □

In onze gemeente ligt het overleg over de samenstelling van een CHW helemaal stil, nadat het ontwerp van Dhr. Hendriks afgewezen is door o.m. de heemkundekringen. Er is bij de gemeente nu blijkbaar geen geld om het overleg voort te zetten, zodat alle bescheiden ergens in een bureaula liggen....(Red.)

Het is een rare toren, zo zonder spits

Schenkingen

De heemkundekring ontving sinds juli 2013 van

- Johan Coomans een DVD over het Koningschieten van Gilde St. Hubertus in oktober 2001;
- Jan en José de Kort: bidprentjes;
- Mevr. Kint-Wartenberg: bidprentjes;
- Mevr. Ans Steverink, het Loons Recordboek van Carnavalsstichting "De Heerlijkheid".

Alle gevers hartelijk dank! □

TILBURG - De beeldbepalende gevel van de Sacramentskerk in Tilburg behouden en op de plaats van het schip daarachter vijftien woningen bouwen: dat is het plan van parochie De Goede Herder en aannemer gebr. Van Gisbergen.

Na bijna tien jaar leegstand en steeds verdere verloedering is daarmee een oplossing binnen handbereik. (Eerdere plannen van het parochiebestuur zoals een inrichting als gezondheidscentrum of overdracht aan de R.K. Poolse gemeenschap werden door het bisdom afgewezen. red.)

Of ook de spits op de toren terugkeert, is nog onzeker. Het bisdom heeft dat liever niet en het is kostbaar. "Mijn persoonlijke wens is dat dat wel gebeurt, het is een rare toren zo, zonder spits", zegt architect Thomas Bedaux die het plan en de woningen ontwerpt.

Brabants Dagblad 25 febr. 2014

